

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 25/06-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. januára 2006 predbežne prerokoval sťažnosť A. F., bytom L., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 a čl. 35 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 247/04 a Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 123/05 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. F. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. decembra 2005 doručená sťažnosť A. F., bytom L. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 a čl. 35 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 247/04 a Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 123/05.

Sťažovateľ vo svojom podaní jednoznačne nekonkretizoval, porušenie ktorých základných práv (upravených ním označenými článkami ústavy) namieta. Z obsahu podania

však možno vyvodit' („... keď totiž navrhovateľ v občianskoprávnom konaní nemá na zaplatenie súdnych poplatkov nemôže v prípade, že mu súd neuzná oslobodenie od ich zaplatenia využiť možnosť dovolania... zaplatenie súdnych poplatkov implikuje možnosť uplatnenia práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy...“), že namieta porušenie základného práva garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy (právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde...). Z obsahu podania, vzhľadom na predmet konania a aj rozhodnutie okresného súdu (t. j. nepriznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov), však nie je možné identifikovať, porušenie ktorého práva z práv uvedených v čl. 35 ústavy (právo na slobodnú voľbu povolania, právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť, právo na prácu, právo na hmotné zabezpečenie občanov, ktorí nie z vlastnej viny nemôžu toto právo vykonávať), sťažovateľ namieta.

Z podania a k nemu pripojeného uznesenia krajského súdu vyplýva, že sťažovateľ nie je spokojný s rozhodnutím okresného súdu č. k. 6 C 247/04-17 z 31. marca 2005, ktorým mu nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, a naň nadväzujúcim rozhodnutím krajského súdu č. k. 9 Co 123/05-22 z 30. septembra 2005, ktorým „odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdzuje“.

Sťažovateľ namieta postup súdu („podávam týmto sťažnosť... proti súdu v mojej veci vedenej na okresnom súde... pod značkou... nakoľko voči právoplatnému rozhodnutiu... nie je opravný prostriedok... odvolací súd potvrdil rozhodnutie okresného súdu... a žiadam ho zrušiť“) a presne nekonkretizuje, akého rozhodnutia sa vzhľadom na právomoc ústavného súdu domáha.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného petit podania možno ohraničiť nespokojnosťou sťažovateľa s postupom súdu („podávam sťažnosť... proti postupu súdu...“) a žiadosťou o zrušenie rozhodnutia krajského súdu („... a žiadam ho zrušiť“).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 35 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť. Zákon môže ustanoviť podmienky a obmedzenia výkonu určitých povolání alebo činností. Občania majú právo na prácu. Štát v primeranom rozsahu hmotne zabezpečuje občanov, ktorí nie z vlastnej viny nemôžu toto právo vykonávať. Podmienky ustanoví zákon. Zákon môže ustanoviť odchylnú úpravu práv uvedených v odsekoch 1 až 3 pre cudzincov.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustanovenia § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) „na návrh môže predseda senátu priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva...“.

Pred rozhodnutím o takomto návrhu musí súd „riadne zistiť pomery účastníka“, čomu korešponduje povinnosť navrhovateľa preukázať právne relevantným spôsobom svoje osobné, majetkové a príjmové pomery.

Podľa právneho názoru ústavného súdu prezentovaného v jeho judikatúre obsahom základného práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01). Právo na súdnu ochranu nie je právom na úspech v súdnom konaní. Toto základné právo nezahŕňa ani právo na to, aby všeobecné súdy v civilných konaniach v celom rozsahu rešpektovali a uznávali procesné úkony každého z účastníkov bez zreteľa na ich povahu, dôsledky a vzťah k predmetu konania (napr. II. ÚS 37/01). Všeobecné súdy postupom, ktorým rešpektujú platný OSP, nemôžu porušiť základné právo navrhovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 811/00).

Z uznesenia krajského súdu č. k. 9 Co 123/05-22 z 30. septembra 2005 považuje ústavný súd za relevantné vo vzťahu k predmetu posudzovanej veci citovať: „(...) *Súd prvého stupňa napadnutým uznesením nepriznal navrhovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že navrhovateľ ani na výzvu súdu nezdokladoval svoje osobné, majetkové a zárobkové príjmy, ako i z dôvodu, že z jeho návrhu na náhradu škody vyplýva, že ide o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.*

Toto uznesenie včas podaným odvolaním napadol navrhovateľ domáhajúc sa zrejme jeho zmeny a priznania oslobodenia od súdnych poplatkov. Dôvodil tým, že už z obsahu samotného návrhu vo veci samej jednoznačne vyplýva dôvod priznania oslobodenia od súdnych poplatkov.

Odvolačí súd preskúmal vec (§ 212 ods. 1 O. s. p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania [§ 214 ods. 2 písm. c) O. s. p.], keďže odvolanie bolo podané proti uzneseniu a zistil, že toto odvolanie nebolo podané dôvodne.

Podľa § 138 ods. 1 prvá veta O. s. p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že pri rozhodovaní o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov sa musí dôsledne dbať na preukázanie oboch kumulatívnych podmienok, ktoré vyžaduje zákon. Navrhovateľ nepreukázal ani jednu z nich. Prvú z týchto podmienok – svoje osobné, majetkové, zárodkové pomery nepreukázal, keďže nezaslal súdu prvého stupňa vyplnené a overené príslušným matričným úradom tlačivo – potvrdenie o osobných a majetkových pomeroch, ktoré mu bolo doručené do vlastných rúk dňa 10. 2. 2005 (porov. doručenkú č. l. 13 spisu). Toto potvrdenie zaslal späť nevyplnené, bez uvedenia potrebných údajov o svojom majetku a tiež i úradne nepotvrdené. To znamená, že nepreukázal dôvodnosť vyhovenia jeho žiadosti (údaje uvedené v návrhu o fotokópii dokladov k nemu pripojené sú nedostačujúce (a okrem toho odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa zastáva názor, že v jeho prípade ide o zrejme bezúspešné uplatnenie práva, pretože peňažné sumy žiadané zaplatiť mu odporcom sú založené na pravdepodobných výdavkov na štúdium v zahraničí).

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil (§ 219 O. s. p.)...“.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Predmetom konania pred ústavným súdom je posúdenie ústavnosti postupu (z hľadiska dodržania základných práv garantovaných čl. 35 a čl. 46 ods. 1 ústavy) menovaných súdov pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od povinnosti platiť súdne poplatky (vo veci týkajúcej sa zaplatenia náhrady škody).

Vzhľadom na nejednoznačnosť námietok a požiadaviek sťažovateľa, ktorých konkretizovanie (odstránenie nedostatkov podania) na prípadnú výzvu ústavného súdu by nemalo zásadný vplyv na rozhodnutie ústavného súdu v predmetnej veci, považoval ústavný súd za účelné v rámci predbežného prerokovania sťažnosti zaoberať sa predmetnou vecou v rámci celého jej vyššie ohraničeného rozsahu (t. j. postupom dvoch súdov)

Sťažovateľom namietané porušenie základných práv garantovaných čl. 35 ústavy postupom menovaných súdov pri rozhodovaní o návrhu na odpustenie súdnych poplatkov kvalifikuje ústavný súd ako zjavne neopodstatnené z dôvodu absencie akejkolvek príčinnej súvislosti medzi rozhodnutím súdov a jeho dopadom (možným vplyvom) na dodržanie, resp. porušenie označených základných práv.

Taktiež namietanie porušenia základného „práva na súdnu ochranu podľa č. 46 ústavy“ postupom menovaných súdov v posudzovanej veci kvalifikuje ústavný súd ako zjavne neopodstatnené, a to jednak z dôvodov, pre ktoré nebolo sťažovateľovmu návrhu vyhovené (pozri vyššie citované odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu), ako aj možnosti kedykoľvek v priebehu rozhodovania v základnom spore (konanie o zaplatenie náhrady škody) podať kvalifikovaný (t. j. podložený právne relevantnými písomnými dokladmi) návrh na odpustenie súdnych poplatkov.

Ústavný súd konštatuje, že nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov nemalo a ani nemá vplyv na pokračovanie konania o základe sporu vo veci vedenej na okresnom súde po sp. zn. 6 C 247/04, teda nemá vplyv (resp. ho neobmedzuje) na reálny prístup sťažovateľa k súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol podanie sťažovateľa ako zjavne neopodstatnené.

Nad rámec už uvedených dôvodov ústavný súd ešte poznamenáva, že ďalším dôvodom odmietnutia podania v časti týkajúcej sa postupu okresného súdu je aj nedostatok právomoci ústavného súdu. Tu je potrebné poukázať na citovaný čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je preto v týchto prípadoch subsidiárna. O ochrane označených základných práv sťažovateľa, ktorých porušenie namieta, vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu rozhodol v odvolacom konaní krajský súd. Preto vzhľadom na uvedenú zásadu subsidiarity nie je v právomoci ústavného súdu preskúmať rozhodnutie okresného súdu č. k. 6 C 247/04-17 z 31. marca 2005.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2006